

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 7. zvezka.

Odpustki podeljeni udom pobožnega zedinjenja sv. Antona P.	130
Zivljenje sv. Leonarda Portomavriškega.	
X. pogl. Sv. Leonard poklican v Luko, v Rim. Njegovi spisi	191
XII. Pogl. Sv. Leonard gre v Florencijo in zopet v Rim itd.	198
Sv. rožni venec. II. Žalostni del. I. Keteri je za nas kervav pot potil.	
1. Oljiska gora	201
2. Jezus na Oljiski gori	203
3. Jezus terpi pravo britkost	207
4. Jezus jd potil pravo naravno kri	208
5. Vzroki te britkosti	209
Marijina hišica v Lo. eti (Dalje)	211
Vsakdanji kruh. 7. Za mesec julij — mali serpan	215
Krščanskim materem v predvarek	217
V spomin	220
Priporočilo v molitev	223
Zahvala za vslišano molitev	228
Darovi za novo cerkev Matere milosti v Mariboru	224

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1894.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo. 111X

(Dalje, §. 18. konec.)

Samostavniki debela na *i* v ed. daj. in mest., ako je v srednjem zlogu prvotno bil polglasnik: časti, kárvi), lážir; (vender žárđi, poltíl)

Posamezne besedice kakor: ne, ni, še, tja, tu, vsa, vse, vsi, vso.

2. Kratki povdarek na nepervotno poslednjem zlogu, ki je najberž sprejel ta povdarek s prvotno poslednjega, ko je imel odpasti.

Sem spadajo imenovalniki prej nevedenih samostavnikov moškega spola: sàl, sà'n, pà's, čàbà'r, četàrtàk itd.) Dalje imenovalniki tistih samostavnikov moškega spola, ki imajo v ed. rod. itd. *o'* ali *e'* v predposlednjem zlogu: bo' b, glo' g, gro' z, otro' k, ropo' t, če' p, že' p, me' č itd.

Sedanji čas ed.: cvà'te' š, cvà'te', izme', otme', ymàrje, napne, odpre, sàse, razprostre, tàke; zatne, žge, ožme, žre, cvre.

Krajši nedoločnik: it, bo' st, brest, cvà' st, grebst, gnj' est, le' č, me' st, mo' č, ne' st, pe' č, ple' st, ra' st, re' č, te' č, tep' st, tre' st, vlè' č³⁾

Moški ed. imen. 2. deležja preteklega časa: bo' l, bre' l, cvà' l, gnj' e' l, me' l, šà' l

Moški ed. deležnik pretekli. časa terpne dobe: zabode' n, razcvà'te' n, zgùblj' e' n, pomete' n, prenese' n, oplete' n, pomlaje' n, napoje' n itd.

3. Kratki povdarek na nepervotno poslednjem zlogu, ki je bil na tem zlogu tudi že pr den je naslednji odpadel. V oblikah, kjer je poslednji nenaglašen zlog ohranjen, ostane ta naglas na svojem mestu ko ' ali '.

Sem spadajo prvič mnogi ed. imenovalniki moškega spola, kakor: bi' č, bi' k, brà't, čà's, dè'd, di' m, gà'd, grà'n, hlè'b, hren, Jù'd, jù' g, kmet, kraj, krop, krù'h, kù' p, Lá'h, lá' z, mak, mra' z, pra' g, ra' j, rak, sir, spa' k, ti' č, obraz, biri' č, dè' klirè, pogre' b, potre' s, kralji' č, Tàrži' č, cigà'n, Ločà'n, žù' pà'n, siromà' k⁴⁾ (Pa: bi' ča, brà'ta, dè'da, mestnik: bi' čù, brà'tù, dè'dù itd.)

Dalje spada sem ed. orodnik gori navedenih besed srednjega spola; ravno tako mn. daj. in mestnik teh in gori omenjenih in mnogo drugih ženskega spola samostavnikov: sù' kno' m, jedàrce m, jedàrce' h; dà'ska m, dà'ska' h, sestra m,

¹⁾ To bi bilo imelo zadnjič stati za 26. versto na posl. strani.

²⁾ Namestu grà'm, krà'st, trà'st, vrà'h se izgovarja navadno: gà'r'm kà'r'st, Tà'r'st, và'r'h

³⁾ Po ruščini bi spadalo sem tudi pa'st (pa'sem.) Za d' l' bat m' l' st, t' l' č se govori, ako se ne motim, do' l' bat, mo' l' st, to' l' è.

⁴⁾ Za pra' t, trà' s, vrà' č, vrà' t se govori navadno pa'r'st itd.; ravno tako za p' l' h: po' l' h.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIII. tečaj.

V Gorici, 1894.

7. zvezek.

Odpustki

podeljeni udom „pobožnega zedinjenja“
sv. Antona Padovanskega.

Sv. kongregacija za odpustke in sv. ostanke je podelila 4. majnika 1894 po svojih posebej od sv. očeta papeža Leona XIII. prejetih pravicah udom pobožnega zedinjenja sv. Antona Padovanskega sledeče odpustke. Popolne:

- 1). Na dan vstopa ali precej prihodnjo nedeljo.
- 2). Na praznik sv. Antona Padovanskega spoznavavca in nebeškega patrona tega pobožnega zedinjenja.
- 3). Na praznik prenesenja njegovih sv. ostankov, ki se praznuje vsako leto 15. februarja.
- 4). Trinajst torkov zaporedoma, kederkoli si bodi, vender le samo enkrat v letu, tistim udom, ki te dni kako pobožnost v čast sv. Antona opravijo, vsaki teh torkov skesani prejmejo zakrament sv. pokore in sv. rešnjega telesa, kako cerkev ali očitno kapelo obišejo in tamkaj po namenu svetega očeta nekaj časa pobožno molijo.
- 5). V smertni uri, po skesano prejetih svetih zakramentih; ako bi jim pa to ne bilo mogoče, zadosti, da le z ustmi ali v sercu skesani izgovore presveto ime Jezus.

Nepopolne:

1). Sedem let in sedemkrat 40 dni vsaki dan devetdnevnice pred praznikom sv. Antona, ki se obhaja dne 13. junija.

2). 100 dni tistim, ki bodo enkrat na dan pobožno molili tri „Čast bodi Bogu“ v zahvalo presv. Trojici za tako nenavadne milosti, podeljene temu svetniku.

3). 100 dni tistim, ki bodo vsaki dan kaj molili zato, da bi to pobožno zedinjenje doseglo svoj namen.

Vsi ti odpustki se lahko obernejo tudi za duše v vical.

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.

(P. A. M.)

XI. Poglavje.

Sv. Leonard poklican najprej v mesto Luka, potem v Rim. — Mnogo jih išče pri njem sveta in duhovnega vodstva. — Njegovi spisi.

Prebivavci mesta Luka so močno želeli sv. Leonarda imeti enkrat mej seboj; zakaj mnogo izmej njih je imelo vže priliko, občudovati njegovo veliko govorniško zmožnost. Poslali so torej kanonika Cukezinija v Florencijo, da bi on osebno svetniku to njih prošnjo in željo izrazil. Sv. Leonard je serčno rad to prošnjo vslušal in šel z njim. Silno velika množica ljudi je prihitela v mesto k sv. misijonu, tako, da se je bilo bati kake nesreče zavoljo velike gnječe in zato so vselej zaperli vrata velike cerkve, kaker hitro je bila polna. Mej sv. misijonom, ga je prosil neki hudodelec, ki je bil k smerti obsojen, naj bi ga on spremil na zadnji poti in mu pri smerti na strani stal. Čeravno je bilo za usmiljeno in sočutno serce svetnika jako težko, vendar ga je vslušal iz ljubezni do ubogega grešnika ter ga na poti do morišča ljubeznjivo spodbujal k serčnosti in vdanosti. Ko je bilo človeški pravici zadoščeno, je stopil svetnik sam na oder, in obilni zbrani množici tako navdušeno in pretresljivo govoril, da so se vsi jokali in prosili usmiljenja božjega.

Po sv. misijonu v Luki je prehodil sv. Leonard še razne druge kraje tiste nadškofije ter je prišel nekega dne blizu ene

vasi, ki je ležala verh nekega hribčka. Ko je to vas zagledal, je rekel svojim tovarišem, da mu pravi neki notranji glas, naj gre tje. Ker pa ni poznal tega kraja, pošlje svoje tovariše naprej, da bi pozvedeli, ali bi bilo mogoče tamkaj obhajati sv. misijon. Ti so se pogovorili s tamošnjim dušnim pastirjem, ki je bil precej močno zadovoljen in z veseljem pripravljen misijonarje sprejeti. Precej so dobili tudi dovoljenje od škofa in sv. misijon se je pričel. Mej sv. misijonom je svetnik zvedel, zakaj ga je Bog na ta kraj poklical. Vsa v solzah se je vergla neka žena k nogam svetnikovim in rekla: „Oj oče! ta sv. misijon je Bog zavoljo mene odločil“. Povedala mu je, da je v svojih mladih letih storila greh, keterega se do sedaj iz napačne sramožljivosti ni mogla spovedati. Grozno jo je včasih vest pekla, ostro se je pokorila in Mater božjo prosila pomoči. Pred nekaj dnevi se ji je prikazala in rekla, da ji bo v štirih dneh poslala redovnika, kateremu naj razodene svoje serce; on jo bo rešil te nesreče. Vboga žena je glasno jokala in hvalila Boga. Svetnik jo je prijazno sprejel, spovedal in vso potolaženo spustil. Iz te dogodbe spoznamo, da Bog v svojem neskončnem vsmiljenju včasih tudi le zavoljo ene same duše velike milosti deli in da imajo misijonarji vže obilno poplačan svoj trud, ako le eno s predrago kervjo Kristusovo odkupljeno dušo pogubljenja rešijo. To naj bi si dobro zapomnili vsi nasprotniki svetih misijonov, ketere je cerkev sama odobrila in jih tudi močno priporoča.

Poteklo je vže 22 let, kar je bil pričel sv. Leonard svojo apostoljsko delavnost in število sv. misijonov je narastlo na 103. Ravno je bil na otoku Gorgona v škofiji Piza, ko ga l. 1730 pokličejo v Rim.

Kardinalj Barberini, ki je slišal o nenavadno sijajnih vseh našega svetnika, je močno želel tudi za svojo škofijo ga pridobiti. Pismo ga je prosil, naj kmalu pride v Rim in ob enem mu je poslal vse potrebne pravice. Po sklepu sv. misijona je šel sv. Leonard v Florencijo, se poslovil pri velikem vojvodi in bavarski princesinji Vijolanti, in 7. septembra odrinil proti Rimu. Mej potjo je obiskal svetišča v Asizu, Monteluko in v rijetski dolini. Pervega oktobra je stopil v sveto mesto. Čez štiri dni se je predstavil sv. očetu ter mu izročil priporočilno pismo princesinje Vijolante, v katerem ona priporoča papežu samostan in redovnike. Svetnik je moral skerbnemu očetu kerščanstva vse povedati, kar je do sedaj dobrega storil s svojimi misijoni. Z

veseljem mu sv. oče obljubi vso svojo podporo ter mu podeli tudi apostoljski blagoslov.

Ker pa ravno takrat ni bilo v Rimu kardinalja Barberinija, so našega svetnika naprosili, naj bi vodil sv. misijon v zavodu za uboge, v cerkvi sv. Galle. Rad je on sprejel to ponudbo in pričel sv. misijon 28. oktobra l. 1730. Hitro se je po celem mestu razširila slava gorečega misijonarja, cerkev je bila kmalu premajhina; zato je pridigal na velikem dvorišču tega zavoda; pa tudi tukaj je zmanjkalo prostora; tako je bilo celo po hodnikih, oknih in strehah polno poslušavcev. Vse to je bilo povedano sv. očetu papežu in on je berž ves vesel naročil svetniku, voditi sv. misijon zaporedoma v cerkvah sv. Janeza dei Fiorentini, sv. Karola alj Corso, sv. Petra in Vinkoli, in Santa Marija Trastevere. Ko je pri sv. Karolu pridigal, se je približala enemu misijonarju neka gosposko oblečena žena in ga prosila naj ji pomaga, da bo mogla govoriti s p. Leonardom; zakaj ona je velika grešnica. Svetnik je šel po sv. maši naravnost v spovednico in poslušal njeno obtožbo. Po milosti božji je bila vsa spremenjena. Sla je naravnost domov, odložila svojo ničemerno obleko in lepotičje in do smerti je delala ostro pokoro v samostanu. Tudi neko drugo tako nesrečno dekle je storilo tak sklep in dobilo od Boga to milost, da ga je sè svojo kervjo poterdilo. Njen hudobni tovariš, kateremu se je bila popolnoma odpovedala, je namreč iz maščevanja na njo vstrelil in jo tako nesrečno zadel, da je čez tri ure vmerla.

Papež se je hotel prepričati o resnici tega, kar se je pripovedovalo o sv. misijonarju in zato je poslal p. Barberinija, takrat pridigarja na papeževem dvoru, poznejšega nadškofa v Ferrari, da bi mu on osebno vse sporočil. P. Barberini je šel poslušat svetnika in ko se je bil vernil, je rekel: „Sv. oče, jaz sem slišal gorečega misijonarja in navdušenosti in moči njegovega govora ne morem boljše naznaniti, kaker če rečem, da so me njegove besede prisilile k joku, čeravno sem sam pridigar in osivel v pridigarski službi.“ Tudi p. Galuci, izverstni redovnik iz družbe Jezusove, ni le sam poslušat hodil svetnika, temuč je tudi svojim spovedancem to naročal ali tudi za pokoro nalagal.

Še preden je bil končan sv. misijon v cerkvi Santa Marija Trastevere, se je vernil v Rim kardinalj Barberini in naš svetnik je moral oditi v mesto Velletri.

Ni mi potreba praviti, da je bil tudi tukaj ž njim božji

blagoslov. Gerdo in pregrešno navado preklinjevanja, ki je bila posebno v tem mestu razširjena je skušal zatreti s tem, da je z veliko vnemo ljudstvo spodbujal k češčenju presladkega imena Jezusovega. Po zgledu svojih svetih redovnih bratov, sv. Bernardina Sijenskega in sv. Janeza Kapistrana, je tudi on na vsakem misijonu pridigoval o tem sv. imenu, kazal ljudstvu to presveto ime naslikano na zastavi in vpeljal navado, da so se ljudje pozdravljali: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“.

Prebivavci mesta Velletri so hoteli sv. misijonarja po sklepu misijona zè vso slovesnostjo spremiti iz mesta, on pa se jim je drugo jutro na vse zgodaj vmeknil, kakor negdaj naš Zveličar, ko so ga hoteli judje kralja narediti. V Rimu je nadaljeval svojo apo-toljsko službo. Pridigoval je v cerkvi Santa Marija Trastevere. Ta čas ga je hotel Gospod Bog povelicati s čudeži Petru Betti, rimskemu meščanu, se je bil začel gnojiti kazavec na eni roki. Terpel je hude bolečine, nobeno zdravilo mu ni pomagalo; zato je šel v samostan sv. Bonaventure k p. Leonardu in ga prosil naj mu pomaga. Svetnik ga blagoslovi s podobo preblazene device Marije, katero je vedno pri sebi nosil, in v trenutku je zginila rana s persta.

Peter Difuljko, kupčevalec sè suknom, je terpel hude bolečine na rokah in nogah. Nekega dne sreča, opert na palico, našega svetnika ter mu hoče roke poljubiti. Potoži mu svoje terpljenje in pomoči prosi. Svetnik napravi znamenje sv. križa čez njegova kolena in roke in pri tej priči je zginila vsa bolečina.

Pa ne samo v telesnih potrebah, temuč tudi še veliko bolj v dušnih stiskah so se ljudje zatekali k temu svetemu in tako ljubeznjivemu služabniku božjemu. Izmej tistih, ki so si ga izvolili za svojega dušnega vodnika in ketere je on, bodisi z besedo ali po pismih, pripeljal do visoke kerščanske popolnosti, so nam posebno znani kraljica Marija Klementina, hči Sobieskega III. poljskega kralja in žena Jakoba III, potem Izabella vojvodinja Stozziška, Viktor Martini, odvetnik, neki Marka Koli, kneginja Piombino in gospa Kapazuki, znana po svoji dobrotljivosti. Silno veliko pa je bilo število tistih, ki so se v raznih zadevah obernili do p. Leonarda ter ga sveta in poduka prosili.

Vsaki je občudoval njegovo veliko modrost in previdnost ter očitno hvalil Boga, da je poslal tega svojega zvestega služabnika, ki zna po tako lahkem in varnem potu duše proti ne-

besam voditi. Vsaki dan je dobil naš svetnik več pisem od vseh strani, in na vsako je odgovoril, rešil dvojbe, zavernil vgovore, dal potrebne nauke. Vsem je vse postal, da bi vse za Kristusa pridobil.

Naj omenim še ob kratkem spise sv. Leonarda, katere je spisal v največo korist bližnjega. Spisal je: „Duhovna ročna knjiga za redovnice“, — „Pot v nebesa“ za posvetne, — „Skriti zaklad“, navod, sv. mašo vredno ceniti, — „Razlaganje sv. križevega pota“, — „Vodilo za bratovščino častivcev Jezusa in Marije“, — „Vertec pobožnosti“ — „Vodila bratovščine sv. rožnega venca, brezmadežnega spočetja“. — „Govor po sv. misijonu“. — „Navod za veliko ali dolgo spoved“. — „Navod za posebno spraševanje vesti“. — „Hvalne pesmi in molitve za sv. misijon“. — „Koristne misli o smerti“. — „Nagovor za zadnje dni pred pustnega časa“. — „38 misijonskih pridig“ — „15 nagovorov v čast presv. rešnjega telesa.“ — „Pobožna premišljevanja v čast preblazene device Marije“. — „Kerščanski nauk, o raznih verskih resnicah“. — „Duhovne vaje za ljudstvo“. — „Nagovori pri postavljanju sv. križevega pota“. — „Govor ob sklepu sv. leta“. —

XII. Poglavje.

Sv. Leonard gre v Florencijo in potem zopet nazaj v Rim. — Napravi duhovne vaje. —

Njegova ljubezen do Boga. —

Veliki vojvoda toskanski in njegova svakinja Vijolanta, sta močno želela našega svetnika imeti v toskanski deželi. Poslala sta celo barko v Rim, da bi ga nazaj pripeljala. Hvaležnost za vse dobrote, katere sta skazovala njegovemu ljubemu florentinskemu samostanu, je našega svetnika tako rekoč silila, da je njiju prošnjo vslišal. S papeževim blagoslovom in dovoljenjem svojih predstojnikov je tja odpotoval. Z velikim veseljem so ga sprejeli Florentinci in veliki vojvodinji Vijolanti je moral vse pripovedovati, kar je bil v Rimu doživel. Na to je šel za dlje časa v puščavo Santa Maria dell' Inkontro in potem v mesto Kamajore v škofiji Luka vodit sv. misijon. Z nenavadno resnobo je pri pričetku misijona s pridržnice oznanil, da je v tem mestu neki terdovraten grešnik, ki se noče spreobrniti in poboljšati. Ker so pa njegove besede preslabe, njegovo prizadevanje

nezmožno odpreti serca milesti božji, zato prosi Boga, naj pošlje strelo, da bo sterla terdovratnost tistega grešnika. Kemaj je bil izgovoril te besede, vže strašan grom potrese celo cerkev in žarki bliska so švigali po cerkvi. Čeravno se ni nikomer nič žalega zgodilo, so bili vendar vsi poslušavci sè sv. strahom napolnjeni, ker so videli, da Bog sam podpira besede svojega zvestega služabnika. Po tem misijonu je vodil duhovne vaje v raznih samostanih redovnic.

Zopet je prišlo od generalja povelje, naj odrine v Rim. Ker so imeli njegovi syeti misijoni v Rimu toliko vspeha, so bili vže pri njegovi prvi navzočnosti neketeri kardinalji sklenili, tudi v svojih škofijah svete misijone obhajati in so za to prosili generalja za našega svetnika. Sv. Leonard je meseca novembra l. 1731 zapustil Luko in iz Livorna je na željo velikega vojvode v ravno tisti barki kaker prej odrinil proti Rimu. Srečno so prišli v Čivitavekijo. Ko so pa okolu polnoči od ondod odjadrali, so zadeli tako močno ob skalo, da se je precej ena stran barke potopila. Vsi so mislili, da so zgubljeni. Tovariš svetnikov se je tako prestrašil, da ga je napadla huda merzlica, katera ga je še le čez 40 dni popustila. Po težkem trudu se jim je posrečilo barko rešiti in nazaj v loko pripeljati. Misijonarji so šli peš v Rim. Po kratkem počitku je hitel sv. Leonard v Albano. Tukaj je Bog svojega služabnika z velikim čudežem poveljčal. V Florenciji je bila nevarno zbolela gospa Marija Terezija dej Gondi in se želela svetniku obtožiti svojih grehov. Poslala je tedaj svojega strežnika Antona v samostan manjših bratov in prosila, da bi jo svetnik prišel pripraviti za smert. Toda v samostanu so mu povedali, da je p. Leonard vže pred več dnevi zapustil Florencijo in je zdaj v Rimu. Ta novica je močno vžalostila blago gospo, vendar se je ponižno vdala v voljo božjo. Pa glej! Čez nekaj minut stopi svetnik v njeno izbo spremljan od ravno tistega strežnika Antona. Lahko si mislimo veselo iznenadenje pobožne gospe. Anton je čakal svetnika v sprednji izbi. Dolgo časa je čakal, dokler ga ni gospa k sebi poklicala. On vstopi, svetnika pa ni bilo več v izbi. Veliko je bilo stermenje in začudenje obeh. Anton ni videl svetnika iz izbe iti in v samostanu so mu za gotovo povedali, da p. Leonarda ni v Florenciji, temuč da je v Rimu. Skerbno so ta cudni slučaj preiskovali, pa le še bolj so se prepričali, da je Bog na čudežen način vslušal, prošnjo pobožne gospe. Sv. Leonard je na-

dalje vodil sv. misijon v škofijah Palestrina, Velletri, Sece, Píperno, Senji, Ferentino, Alatri in Sabina. V škofiji Sece so imeli ljudje gerdo navado, preklinjati. Neki razuzdan človek se ni kar nič zmenil za ostro svarjenje in pretenje sv. misijonarja, temuč je še nadalje gerdo preklinjal. Nekega dne je jahal skozi mesto, ravno mej pridigo našega svetnika. Kar naenkrat se zgrudi s konja na tla, pomoli iz ust jezik čern kot oglje in v par trenutkih vmerje. V Velletri je svetnik svoje poslušavce prosil, naj se ta pustni čas zderže pregrešnih veselíc in nespametnih pustnih norčij. Neketeri ljudje iz bližnjih vasi se niso dosti zmenili za besede misijonarja. Pa kmalu se je njih veselje v žalost spremenilo. Ko so najbolj razgrajali in noreli, se vdere tlak v izbi in vse pade doli. Skoraj vsi so bili več ali manj ranjeni, najbolj tisti, kateri so to veselico priredili. Ko so okrevali, so morali na povelje lastnika njih zemljišča v procesiji obiskati misijon, ki ga je svetnik blizu tam vodil. Nekega večera se je naš svetnik, ves utrujen in od potu premočen, vračal iz Nettuno v svoje stanovanje. Mej potjo ga sreča neki mož, se verže pred njim na kolena in ga prosi, da bi ga spovedal. Neketeri gospodje, ki so svetnika spremljali, skušajo moža pomiriti in mu reko, da tukaj ni ne prostor, ne čas za to, da bi zdaj njegovi prošnji vstregel. Pa ljubeznjivi oče se usmili vbozega grešnika, pelje ga v svoje stanovanje in še tisti večer spove.

V nekem mestu Sabinske škofije, so se ljudje močno vstavljali sv. misijonu, posebno zarad tega, ker je bil prvi za sv. misijon odločen dan v tistem kraju semenj Svetnik se je na vso moč prizadeval, ljudstvo pregovoriti. Povedal jim je, da sv. misijon semnja kar nič ne ovira, temuč bo le še več ljudi privabil in ke bi tudi tega ne, morajo pokorni biti povelju svojega škofa. Na te besede so se nasprotniki nekoliko pomirili in sv. misijon se je pričel. Vdeležba je bila tako majhina, da se je svetnik v sklepni pridigi bridko pritožil in ljudem zažugal bližnjo šibo božjo. In v resnici je čez nekaj dni strašna toča po mestu in okolici veliko škodo napravila.

Vsa drugačna pa je bila gorečnost Rimljanov, ki so komaj pričakovali, da pride sv. misijonar zopet mej nje Sv. oče papež mu je naročil voditi sv. misijon v stari baziliki Santa Marija Rotonda. V tej cerkvi je bila vpeljana bratovščina vednega čiščenja presvetega rešnjega telesa. Lahko si mislimo, s koliko

navdušenostjo in vnemo se je naš svetnik, čiger serce je vse gorelo od ljubezni do Jezusa v presv. zakramentu, trudil to bratovščino povzdigniti in povsod razširiti. Sam je vstopil v to bratovščino, s pridružnice ljudstvu oznanil odpustke in z vnetimi besedami jo priporočal. Povsod, kjer je vodil sv. misijon, je skušal tudi to bratovščino vpeljati.

Po trudapolnem delu so mu predstojniki dovolili, da je smel nekoliko časa ostati v samostanu Sant' Andželo di Montorio. Ta samostan je bil njemu posebno priljubljen, ker je bil na samotnem tri milje od družih hiš oddaljenem kraju in ker je v njem več let prebival bl. Amadej. Tukaj je napravil sv. duhovne vaje, s katerimi je svoje vže tako od ljubezni do Boga napolnjeno serce še bolj užgal. Da, tako goreča in stanovitna je bila njegova ljubezen, da je rekel, ke bi tudi za gotovo vedel, da bo enkrat večno v peklu pogubljen, vendar bi ne prenehal Boga iz celega serca ljubiti. „Vse sem pripravljen terpeti, svoje življenje darovati, da celo pekel sprejeti, ako je to v večje dopadaje in čast božjo“.

V resnici, bolj junaško se ljubezen ne da izraziti! Samo ob sebi se razume, da je on ta ogenj božje ljubezni, ki je gorel v njegovem sercu, skušal užgati tudi v sercu svojega bližnjega. Večkrat je zdihoval: „O, da bi mi Bog to milost dodelil, eno dušo rešiti ali vsaj en greh zabraniti! Rad bi dal za to svojo kri in življenje. Nezmerno bi bil srečen, ke bi mogel sè svojo kervjo in življenjem le en sam smertni greh zabraniti!“ Ako mu je gdo rekel: „P. Leonard, povejte mi kaj“ je on odgovoril: „Moj sin, ljubi Boga, ne pozabi, ljubi Boga“. Ali pa je rekel: „Vsako jutro stori to lepo pogodbo z Bogom: Gospod, kolikerkrat bom ali z jezikom ali v sercu zgovoril sv. besede: moj Jezus, usmiljenje! imam namen, obuditi najpriserčnije djanje ljubezni do tebe!“ V svojih pridigah je z nepopisljivo sladkostjo govoril o presvetem sercu Jezusovem. Kako bi pa tudi moglo drugače biti. Saj je njegovo serce vse gorelo v ljubezni do Jezusa. Ljubezen do Boga je bila vedno njegova misel, hrana njegovi duši, ogenj, ki je razsvetljeval celo njegov obraz. V premišljevanji te nezmerne ljubezni je bil ves zamaknjen, vedno ja želel kmalu z Bogom za večno združen biti. „O, da bi kmalu vmerl“, je zdihoval, „in prišel v tisti presrečni kraj, kjer se more Boga popolnoma ljubiti“. Ako je sè svojimi sobrati od nebes govoril, je povzdignil sv. je oči proti nebu ter rekel: „O, kedaj pride ta počasna smert! Ke-

daj bodo razvezane vezi, ki me sedaj derže! Kedaj pride tisti srečni dan, ko bom gledal Boga iz obličja v obličje!“

Pa Bog mu je hotel dati še dalje časa priložnost, vaditi se v ljubezni do njega in še večega zaslužnja si nabrati.

Tisti čas je imel v florentinskem samostanu nov predstojnik voljen biti. Veliko je bilo našemu svetniku na tem, da bi se ta volitev v lepem redu veršila. Prosil je tedaj sv. očeta blagoslova in dovoljenja, da bi smel odpotovati v Florencijo. Na popotovanju je moral hudo terpljenje prestati. Bil je osem ur od Rima oddaljen, ko je proti večeru ves vtrujen in oslabljen povžil neka surova želišča, ki so mu napravila tolike bolečine, da je tovariš mislil, da je svetnik kaj strupenega zavžil. Hotel je sicer dalje popotovati, pa v Viterbu se je moral vstaviti in vzeti neka zdravila, ki mu pa bolečin niso prav nič olajšala. Z velikim trudom je šel počasi naprej ter prišel blizu nekega kraja po imenu Salzi. Tukaj zgreši pravo pot, noč ga prehititi in zabrede v močvirje. Silno vtrujen in zdelan od grozovitih bolečin v črevih, ni vedel, kako bi si pomagal; tovariš je vže mislil, da mu bo svetnik tukaj vmerl. Vender se srečno izkopata iz močvirja, poiščeta si suh kraj, napravita ogenj in skleneta na tem mestu prenočiti. Stala je pa blizu tam neka koča. Ko so njeni prebivavci zagledali ta ogenj ter mislili, da so roparji, so berž zbrali še nekaj mož, se oborožili in šli proti njim. Zelo so se zavzeli, ko so našli svetnika v tako žalostnem stanu. Peljali so ga v kočo, kjer je nekoliko počival in še tisto jutro odpotoval. V Zetoni je osem dni ostal v samostanu in srečno ozdravel. V Florenciji je vse lepo vredil in potem se vernil nazaj v Viterbo vodit sv. misijon. Nenavadno velik je bil božji blagoslov pri tem sv. misijonu. Dveh dogodeb, ki ste se tukaj primerili, ne moremo prezreti. Perva je spreobrnjenje nekega judovskega mladeniča. Ta je bil prišel neki večer v cerkev, ko je svetnik ravno o večnosti govoril. Živa beseda in milost božja je storila, da se je precej sklenil pokristijaniti, kaker hitro se poverne v Rim. Hotel je iti iz Viterba, pa ko je bil prišel do mestnih vrat, ga je neka nevidna moč nazaj deržala. Poskusi to v drugič in tretjič, pa naprej le ni mogel iti, ker ne samo, da ga je nekaj nazaj vleklo, temuč tudi tema se mu je delala pred očmi. Verne se toraj v mesto, gre naravnost k svetniku in ga prosi za sv. kerst. Ko je bil dovolj podnučen, je bil kerščen v veliki cerkvi.

Pri drugi dogodbi se je pokazala kaznujoča pravičnost božja. Svetnik je z veliko gorečnostjo govoril zoper oskrunjevanje Gospodovih dni in vsem oskrunjevalcem zažugal hude kazni božje.

Na praznik sv. Janeza Kerstnika ravno mej sklepnim blagoslovom, ki ga je dal sv. misijonar, je šlo neko dekle v družbi dveh tovarišic delat na polje, ne zmeneč se ne za žuganje svetnika, ne za prošnje matere. Pa na polju jo začne kar nenkrat tako strašno žgati po drobu, da je na ves glas klicala: Gorim! gorim! Tovarišice so jo nesle pod neko drevo in hitele pomoči iskat. Ko so se vernile, so jo našle mrtvo, vso černo in sežgano.

Iz Viterba je šel naš svetnik naprej in vodil sv. misijone v škofijah Orte, Tivoli in v raznih mestih Toskane in Mark.

V Vikovaru mu je ponudila neka gospa dragocen okvir za podobo matere božje, katero je pri svetih misijonih v počesčenje izpostavljal, pa iz ljubezni do sv. vboštva ga ni hotel sprejeti. L. 1735 je šel zopet v Rim in od onod naravnost v njemu tako priljubljen samostan Sant' Andželo di Montorijo, kjer je ostal sv. postni čas. Po veliki noči je bil poklican v škofijo Fraskati. Pri enem misijonu sta bila tudi kardinalja Korradini in Gvadanji. V Roka di Papa so bili pričeli zidati cerkev, pa delo je šlo počasi spod rok, ker je delavcem kamenja primanjkovalo. Precej v prvi pridigi je rekel, da, če bi vedeli, koliko se stori v čast božjo s zidanjem nove cerkve, bi za to darovali svoje roke, noge in kri. Po pridigi je šel s svojimi sobrat naravnost proti bližnjemu hribčku, kjer so kamenje lomili. Vse ljudstvo je šlo za njim in vsak, naj bi bil kmet, ali duhovnik, si je naložil nekaj kamenja ter ga nesel na določeno mesto.

Po sklepu sv. misijona se je vernil v Fraskati, kjer mu je kardinalj naročil, naj se en dan odpočije od težkega truda. Sv. Leonard mu je rekel: „Prevzvišenost, jaz ne želim počitka, in ga nočem tukaj na zemlji, želim in hočem ga le v nebesih!“ Pa iz pokorščine se je vdal, vendar je pisal nekemu sobratu v Rim: „Jaz moram en dan ostati v Fraskati in to mi je zelo težko. Bolj se bojim takega počitka, kot vsega bičanja celega leta. Naj se zgodi volja Gospodova, prestatu hočem te male vice.“

Sv. rožni venec.

P. L. H.

II. Žalostni del.

I. Keteri je za nas kervav pot potil.

Ko so Jezusa smertne težave obšle, je delj molil; in njegov pot je bil kaker kervave kaplje tekoče na zemljo. Luk. 22, 44.

1. Oljiska gora.

Jeruzalemsko mesto je zidano na treh gričih; griči so Sion, Moriah in Akra; na Sionu je stala kraljeva palača, na Moriji je bil tempelj, na Akri je bilo dolenje mesto. Moriji nasproti na jutranjo stran je bila Oljiska gora, oddaljena od mesta sobotno pot hoda (to je po naše četert ure.) Ime je dobila od oljikovih sadežev, kakeršnih je bilo zlasti na zahodnji strani prav veliko v starih časih, sedaj pa se nahajajo le semtertje oljike in druga drevesa. Po dolini mej Morijo in Oljisko goro teče potok Cedron. Iz mesta pelje cesta skozi Štefanova vrata čez zidani most, ki je narejen čez Cedron, ki je večinoma brez vode, tje do verta Getsemani na podnožju Oljiske gore. Kmalu se razdeli cesta, ki derži navkreber, na tri pota; eden derži čez severni greben v Galilejo, drugi čez južnega v Jeriho, tretji pa gre čez srednje teme in od todi po vshodnem bregu Oljiske gore navzdol na vas Betanijo, ki je v dolini, uro hoda od mesta. Tukaj je stanovala tista obitelj (družina), kamer je Gospod tako rad zahajal, kjer je tudi večkrat prenočil, ko je prej po dnevi v Jeruzalemu učil, namreč Lazar in sestra Marija pa Marta. Malo više proti verhu Oljiske gore je bilo selo Betfage, od koder je imel Kristus pred terpljenjem slovesni vhod v Jeruzalem jahajoč na oslici.

Srednji del Oljiske gore, ravno Jeruzalemu nasproti, je prav za prav pravo svetišče: vsaka stopinja je v zgodovini znamenita. Kaker je Gospod na Oljiski gori začel svoje neizrekljivo terpljenje, tako je na Oljiski gori končal veličastvo svojega vnebohoda. V začetku četrtega stoletja je dala cesarica Helena krasno cerkev sezidati na srednjem verhuncu Olji-

ske gore, da bi poslavila kraj, kjer je šel Kristus v nebesa. Od te starodavne cerkve so še ostanki v mali mošnji, ki stoji na tistem kraju, in še sedaj opravljajo notri kristjani na vnebohodni dan službo božjo odštevaje navadni davek.

Ako se gre s srednjega verha z Oljske gore doli proti Cedronu, videti je neki ubok v skalo, to je votlina, kjer so apostolji zlagali skupno apostoljsko vero. (Luk. 11, 1.) Še bolj doli stoji na desni strani pota razpadla cerkva, katero je postavila cesarica Helena v spomin, da je tukaj Kristus jokal nad Jeruzalemom. (Luk. 19. 37.) — Na podnožju gore kažejo že od daleč prav stare oljike na levi, in na desni tisti s kipečimi skalami obdani kraj, ki ga je posvetil Jezus naš Gospod in zveličar s svojimi smertnimi težavami. Omenjene oljike so lastnina frančiškanov, ki jih skerbno obirajo ter delajo iz zern rožne vence. Take rožne vence prinesejo domov romarji kot spomine na Oljsko goro.

J u ž n i v e r h Oljske gore, ravno nasproti studencu Siloa je kraj gnjusobe in ima ime „G o r a p o h u j š a n j a“, ker je kralj Salomon tam bil postavil malikovavske altarje za svoje paganske žene. S e v e r n i v e r h je naj višji verhunec Oljske gore. Visok je 2556 črevljev nad morsko veršino; vsi potniki ga hvalijo zaradi krasnega razgleda na vse strani. Zato so na tem kraju v starih časih kresove zažigali, da se je oznanilo kedaj je n o v a l u n a. (Prim. Mos. IV. 28.). Okoli verhunca je široka planjava, kjer sta imela Rimljana Cestus in Titus taborišče pri obleganja Jeruzalema; s tega kraja se mesto najlepše pregleda. Na to goro so se shajali judje na tisoče ob obletnicah razdjanja tempeljna, da so objokovali pogubo Jeruzalema.

2. Jezus na Oljski gori.

Žalosti poln je prestopil nekedaj kralj David potok Cedron ter prišel na Oljsko goro; bos, jokajoč in gologlav je dospel na Oljsko goro, ko se mu je bil sin Absolon spuntal. David v svojej britkosti je predpodoba našemu zveličarju, Jezusu Kristusu. Na večer pred križanjem, potem ko je imel z apostolji zadnjo večerjo ter je postavil zakrament presvetega rešnjega telesa v dokaz velike ljubezni, šel je pred mesto čez potok Cedron na Oljsko goro, poln žalosti in britkosti, kaker David, da bi tukaj pričel terpljenje za odrešenje sveta. Spremljan od apo-

stoljev je prišel v pol ure do pristave Getsemani; ondi je oljiski vert, v katerem je marsiketero noč premolil. Večino apostoljev je pustil v Getsemani, on pa je šel dalje po vertu s tremi učenci, sv. Petrom, Jakobom in Janezom, da bi molil; te učence je imel pri sebi tudi na gori Tabor pri spremenjenju. Jel je postajati otožen in žalosten; rekel je: „Moja duša je žalostna do smerti, tukaj ostanite in molite.“ Sel je malo naprej od učencev, padel na obraz ter molil: „Moj Oče! ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih, pa vender ne kaker jaz hočem, ampak kaker ti“. Mat. 26, 39. Tako je molil trikrat. „Prikazal se mu je angelj z nebes, kateri ga je poterdil. In ko so ga smertne težave obšle, je delj molil. Njegov pot pa je bil, kaker kervave kaplje tekoče na zemljo. Luk. 22, 43. — Ko je šel kralj David čez Cedron, spremljalo ga je šeststo obo-roženih izbranih vojakov; z Jezusom so šli apostolji in po njihovem izgledu v poznejših časih neštevilna množica svetih mar-ternikov k terpljenju in na boj, na križ in v smert. Z Davidom je šlo vse ljudstvo v solzah in polno pomilovanja in bolečega sočutja: tako morajo pravi verniki hoditi po terdem in težavnem potu križevem za svojim kraljem Jezusom. Kako zvesto so to storili svetniki božji! Koliko je marternikov, in spoznavavcev, koliko je bogoljubnih devic in pobožnih duš, ketere svojega lju-beznivega ženina niso zapustile v terpljenju, ketere so vedno premišljevale terpljenje Kristusovo, ter prejele iz tega premišlje-vanja strah pred grehom, pa podporo in moč za vse dobro! — Hodimo tudi mi za temi bogoljubnimi dušami, ter z njimi spremljajmo našega terpečega Odrešenika na njegovem potu križevem, premišljevaje po versti skrivnosti žalostnega dela rožnega venca.

Ostanimo za sedaj pri prvi skrivnosti: „Keteri je za nas kervav pot potil.“ In če premišljujemo Jezusa v njegovi britkosti na Oljiski gori, odgovoriti nam je na tele tri vprašanja:

I. Ali je mogel Kristus biti žalosten? — ali je mogel kot Bog in človek občutiti v resnici pravo britkost?

II. Je li Kristus pravo in natorno kri potil?

III. Kakšni so vzroki tej britkosti? — Zakaj je Kristus tak dušni strah preterpel?

3. Jezus terpi pravo britkost.

Da moremo razsoditi, je li mogel Kristus terpeti, imeti britkosti in biti žalosten — ali pa ne: se moramo deržati nauka katoliške cerkve, ketera uči, da je v Jezusu zedinjena Božja in človeška natora, popolni Bog in popolni človek v jedni osebi Sinu Božjega. Cerkev je zayergla krivi nauk Nestorja, ki je preveč povzdigoval človeško natoro, ter ni priznaval zedinjenja božje in človeške natore. Cerkev je pa zaverгла tudi terditev Evtihija, ki je učil, da se človeška natora pri Kristusu vtopi v Božjo kaker kaplja medu v morje. Zato je postavila na vesoljnem zboru v Kalcedonu (l. 451) ta nauk: „Jezus Kristus je Sin Božji jeden in isti v dveh natorah, Božji in človeški; vsaka ima svoje lastnosti in pridevke, ne pomešano, brez spremembe, brez delitve, brez ločenja, tako da nikjer ni odpravljena različnost bistva (nature) zaradi zedinjenja, ter imate obe natori svoje lastnosti nepokvarjene. — To je čisti nauk kat. cerkve vselej bil in to čisto naravno, ker Jezus more biti le takrat naš Odrašenik od smerti, greha in pekla, ako človeško natoro v celi celoti, kakersna je sama na sebi, na se vzeme ter jo združi sè svojo božjo natoro. Samo kot človek je mogel terpeti in vmreti, in samo terpljenje Boga-človeka (to je Boga in človeka skupej) je moglo biti brezkončne veljave, ter zbrisati in plačati brezkočni dolg človeškega rodu. Kot človek je mogel Kristus terpeti naj globokejše dušne bolečine, občutiti dušne britkosti, in sicer večje, kaker jih more čutiti kak človek, in to zato, ker je bila pri Jezusu človeška natora čisto nepokvarjena, bolj občutljiva, brez greha, čisto nedolžna, v rajski nedolžnosti in svetosti vstvarjena od Boga. Ke bi Kristus ne bil mogel bolečine terpeti, ke bi njegova duša ne bila mogla žalosti in britkosti čutiti, on bi ne bil človek, in mi bi ne bili odrešeni. Natora človeške duše je ta, da se trese, stermi pred terpljenjem, da jej je zoperna vsaka britkost; zato se je branila tudi človeška volja pri Kristusu pred bolečim terpljenjem, ki ga je videl; zato je molil Izveličar: „Oče, moj oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene.“ — On je torej čutil pravo britkost, pravo dušno bolečino pred prihodnjim terpljenjem; zato je rekel učencem:

Moja duša je žalostna do smerti. Besede svetega pisma se morajo vzeti vselej naj preje v pravem pomenu besede. In sveti Očetje so tudi navedene besede razumeli od resnične britkosti. Tako piše sv. Avgustin: „Kristus je bil žalosten in britkosten, pa to žalost je prostovoljno na se vzel kaker je radovoljno vzel nase telo; in kakor je radovoljno vzel nase pravo telo, tako je hotel radovoljno biti v resnici žalosten. In sveti Ambrož govori: „Nobena reč nam ne daje več vzroka občudovati božjo ljubezen našega Odrešenika kaker ta žalost, ta britkost; njemu ni dovelj, da je vzel nase mojo natoro, hotel je vzeti moje čute; on, ki nima vzroka žalovati za sebe, hotel je žalovati za mene“. — Kako tolažilno je za nas, da smemo reči z apostoljem Pavlom: Nimamo velikega duhovnika, kateri bi ne mogel vsmiljenja imeti z našimi slabostmi, ampak v vseh rečeh nam enako skušanega, razun greha, stopimo torej z zaupanjem k sedežu milosti, da vsmiljenje dosežemo in milost najdemo ob času potrebne pomoči. (Heb. 4, 25.). Jezus Kristus je torej na Oljiski gori občutil pravo notranjo dušno britkost, on jo je prostovoljno nase vzel, da bi zadostil za naslado greha, za katero človek brezumno dirja. — Toliko za odgovor na prvo vprašanje.

4. Jezus je potil pravo naravno kri.

Prestopimo na drugo vprašanje. — Je li Jezus na Oljiski gori potil pravo natorno kri? Rekli so neketeri, kot Teofilakt, Evtimij in drugi: To, kar govori sv. pismo o britkosti in potu Jezusa Kristusa, to je pretirano; češ, besede v sv. pismu so tako umeti, kaker se govori v navadnem življenji; keder ina kedo kako prav težavno reč opraviti, pa se govori: No, ta pa kervav pot poti, če tudi mu ne teče prava kri. — Tako govorjenje je zaverno že sv. Atanazij, ter jim očital veliko pomoto, in za njim so vsi cerkveni očetje učili, da je Kristus na Oljiski gori potil pravo natorno kri. Sveti evangelist Luka pravi: In ko so ga smertne težave obšle, je delj molil, njegov pot pa je bil, kaker kervave kaplje tekoče na zemljo. 22, 43.

Te besede so po razlaganju sv. Očetov tako umeti: „Jezus Kristus, naš Izveličar, je bil napaden na Oljiski gori od stra-

šne britkosti in največe nevolje pred bodočim terpljenjem, namreč, človeška volja se je vstavljala, toda on je pregledal preveliko korist, sad in potrebo terpljenja, ter se je zoperstavil in bojeval zoper to britkost in nevoljo s toliko silo, da je kervav pot potil.“ — Da je v veliki britkosti mogoč krevav pot, to so zdravniki že zdavnaj dokazali. Navadni pot je po svojej naravi oddelek kervi, je namreč vodena tekočina pomešana s kervjo. Ko je Kristus v tem boju s smertnimi težavami zgubil in spotil vse vodene tekočine, prišla je kri skozi kožne luknjice (znojnice), in sicer toliko, da je kaplje delala, in v kapljah po svetem telesu tekla. Kristus je potil pravo natorno kri, po naravnem načinu, ne po čudovitem, kar nekateri terdijo krivo. Ke bi bil Kristus čudežno potil kri, to bi ne bilo dokaz britkosti in dušnega terpljenja; saj bi bil ta čudež lahko storil brez bolečine.

Ko je stopil Kristus na vert, prepustil se je ves žalosti, in od tega trenutka do zadnjega zdihljeja ga ni potolažila nobena stvar; če tudi je rečeno, da se mu je prikazal angelj, tolazil ga, ker mu je morda prinesel sklep Očeta, ter mu razložil potrebo terpljenja, sad njegove smerti, velikost zasluženja, vender ga to ni potolažilo; zakaj pismo pristavlja, da je v smernih težavah še bolj molil. Zato pravi blaženi Beda: „Kristus je bil pokrepčan in potolažen, toda s tako tolažbo, da mu bolečina ni bila zmanjšana, marveč povečšana; on je bil pokrepčan z velikostjo zasluženja njegove smerti; grenkost pa mu ni bila odvzeta“. — Prevelika britkost duše, strah in groza pred nečloveškim terpljenjem — od druge strani pa zopet veličastnost, vzvišenost, nedolžnost in čistost Odrešenika, kateri je vse bolečine tem bolj občutil, koliker manj jim je podveržen bil — vse to nam daje lahko umeti, da je Jezus kervavi pot prelival, boreč se s tako britkostjo. Deržimo se besede svetega pisma, ter umejmo jo tako, kaker razlagajo sveti Očetje, in uči kakoliška cerkev, da je Kristus na Oljiski gori potil pravo, natorno kri. —

5. Vzroki te britkosti.

Odgovorjaje na drugo začeli smo že odgovarjati na tretje vprašanje — Zakaj je Jezus imel tolike britkosti? — Kristus je imel na Oljiski gori vse to notranje terpljenje v tako visoki meri, da ga je prisililo do kervavega potú, ker je videl v duhu vsa terpljenja posamezno in skupno, ki imajo priti nádenj to

noč in prihodnega dné, — bičanje, kronanje s ternjem, križanje.

Drugi vzrok kervavega potu je bil ta, ker so bili pred očmi Jezusu vsi grehi celega sveta, v sedanjosti, v preteklosti, v bodočnosti. — Njemu so bili razkriti pred očmi grehi vseh narodov, začeni od greha Adamovega in bratomorilca Kajna, tje doli do Antikrista; — on je videl v duhu vso brezbožnost in nevero krivovercev, moritve, ubojstva, krive prisega, grehe nečistosti, krivice, in pa vse nadloge, ki jih prinašajo grehi čez človeštvo; — on je videl vse strasti, samopašnost, pohlepnost, in vse hudobije, ki izvirajo iz grehov. — On je poznal težkost in nasledke grehov. — On, najsvetejši, je poznal neizrečeno pogreznjenost sveta v greh; on je poznal neskončno razžaljenje Boga, in oskrumbo, ki jo dela človek z grehom Bogu. — Kristus je poznal pa tudi nehvaležnost človeka do Boga — in to znanje za krivdo greha ga je neizrečeno bolelo; kaker je on ljubil Boga, tako je bil žalosten nad grehom. — „Njemu ni bilo dosti, naše grehe objokovati sè solzami; on je hotel iz vseh svojih udov prelivati solze svetega telesa, da bi očistil tebe, in vse úde skrivnostnega telesa, namreč cerkve, opral“, pravi sv. Bernard.

Tretji vzrok kervavega potu je bilo premišljevanje -- kako mnogim ljudem bo malo koristilo njegovo terpljenje; videl je slepoto, nehvaležnost tako mnogih kristijanov; videl Judežvo izdajstvo in Petrovo zatajenje; videl je v duhu mlačnost toliko kristijanov, ki svetih sakramentov nočejo prejemati, ali pa jih prejemljejo nevredno ter se pogubijo; videl je duše, ki pogosto prejemljejo svete sakramente, pa v starih grehih ostajajo. — Duša je Jezusu omagoyala do kervavega potu.

O Jezus, kako velika je tvoja ljubezen do nas! Ti vzameš ná se dolgove naših grehov; ti ležiš na zemlji — žalosten do smerti; kervavi pot ti teče po obrazu. Ti hočeš za nas prestati smertne težave, da bi mi ušli strahu pred smertjo. O Jezus, naši grehi so te poderli na tla; naše hudobije so ti napravile smertne težave. — O pomislimo to ob času skušnjave, varujmo se greha, da bomo na zadnjo uro brez strahu ostali. —

Marijina hišica v Loreti.

(Dalje.)

Izmej papežev je Pij IX. najtesneje zvezan z Marijinim domom v Loreti. Tukaj si je izprosil zdravje, večkratno rešenje iz smertne nevarnosti, poklic v duhovenski stan. Zatorej je bilo toliko njegovo češčenje do preblazene Device, ki se je raztegalo na vse kerščanstvo.

Leta 1792, mesca maja, je bil rojen deček Janez Marija v Sinigaliji, nedaleč od Loreta. Mati, z imenom Mastai, je dečka Mariji darovala in posvetila. Ko je bil odrasel, poloti se ga bolezen, ki ima več imen: padavica, božje, „bolezen sv. Valentina“, božjast . . . S to napako ni mogel biti duhovnik; odločil se je za vojaški stan, ker ga že dolgo ni metalo, in ker je mislil da je zdrav. Naenkrat ga zgrabi in verže, da mladenič v kerčih obleži na cesti. Preneso ga v sirotnico Tata-Džovani. Ko se zave, izprevidi, da mu je pot v premnoge stanove zaperta. Nemudoma se napravi v Loreto. Tu pade na kolena, ter obljubi Materi božji, da se bo vsega posvetil njeni časti in službi njenega Sinu. Zdaj čuti, da je vslišan, in doma pove materi, da ga bolezen popušča, kaker ga je tudi res pustila. Postal je duhovnik, škof, kardinalj, in 16. junija 1846 papež Pij IX.

Leta 1848, ko je vladal povsodi nered in prevrat, so papeža stražili in ga hoteli v roke dobiti. Po čudovitem načinu se je zgodilo, da je vpornikom vbežal iz Rima v Gajeto.

Meseca aprilja leta 1855 je bil Pij IX. sè 120 drugimi v župnem dvoru sv. Agneže. Tla se vdero, in vsi padejo dolu, a nanje mize, stoli, kameni, in gost prah je hotel vse zadušiti. Ali nihče si ni udov polomil, in sv. oče ni bil čisto nič poškodovan.

Leta 1854 je Pij razglasil neomadežano spočetje za versko resnico. Tega razglasenja so prosili škofje in verni vsega kerščanskega sveta, a s tem so samo prehiteli papeževe goreče želje, „keteremu — kaker sam piše — od mladega ničesar ni bilo tolikanj ljubo in drago, kaker posebno in detečje častiti preblazeno Devico“, kar je začel v njeni sv. hiši v Loreti.

Ko je Pij zasel papeški prestol, pošlje svetišču v Loreti škofovski napersni križ in perstan in pisanje, v katerem želi, „naj bi se oboje hranilo v slavnem in svetem hramu“.

S pismom od 26. avgusta 1852 poterjuje sè vso ljubezenjo svojega serca vse odpustke in pravice in duhovne dobrote, od prejšnjih papežev sv. hišici podeljene. Ondotni kongregaciji (družbi) daje polno moč in oblast, da more in sme cerkve in kapele vseh krajev vteleševati sv. hiši lovretanski, takorekoč pohčeriti jih (affiliatio), da se morejo vdeleževati njenih odpustkov.

Leta 1857 je romal Pij 4. maja v Loreto, da se zahvali za tolike čudovite milosti. Kleče je molil namestnik Kristusov pred podobo milosti polne Matere, v krogu kardinaljev in škofov, princev in generaljev — vse drugače, ko pred 40 leti božjastni deček. Podaril je svetišču zlato svetilko in z briljanti bogato okrašen kelih vreden 20 000 tolarjev.

Tudi sedanji papež, slavno vladajoči Leon XIII, je poln češčenja za sveto hišo Marijino. Kot kardinalj je šel l. 1876 na božjo pot v Loreto, in tamkaj opravil presveto daritev. Kot papež je pisal v okrožnici 12. marca 1881:

„Opominjamo vse, naj pobožno romajo k svetim hramom nebeščanov, kaker so po raznih krajih v posebnem češčenju. Na Talijanskem stoji v posebni časti visokosveta hiša device Marije v Loreti, s katero se veže spomin najsvetejših skriynosti“.

Tudi svetniki so hodili semkaj na božjo pot.

Sv. Frančišek Ksaverski je bil v Loreti razsvetljen, naj se poda spreobračat Jutrove dežele.

Sv. Frančišek Boržja je tu ozdravel od merzlice.

Sv. Jakob iz Marke je bil v tem svetišču, 33 let star, za vselej rešen prehudih skušnjav.

Sv. Gajetan iz Tijene je tukaj varstvu Matere božje dvakrat priporočil novi svoj red.

Sv. Frančišek Karačola je prebil dve noči v svetišču; izvedel je, da mu je tovariš izveličan, in da bo sam v kratkem preminil.

Sv. Peter Aljkantarski je govoril o sveti hišici ves navdušen.

Sv. Jožef Kupertinski je videl angelja nad hišico, ki se je vzdigal v nebo, pa nazaj prihajal obložen z darovi.

Sv. Aleksander Sauli, apostolj Korzikanski, sv. Kamilj Leljski, sv. Jožef Kalasanški, vsi ti pričajo, da so tu prejemale velike milosti.

Sv. Karolj Boromejski je rad zahajal v Loreto na božjo pot.

Sv. Stanislav Kostka je molil v sv. hišici, ko jo bežal iz Poljske v Rim, in tukaj se mu je užgal tisti ogenj nebeške ljubezni, ki ga je pozneje vsega prešinjeval.

Sv. Alojzij Goncaški je bil po materini obljubi dolžan obiskati to svetišče. Ves dan je preklečal in premolil v svetem poslopju. Dobil je od Boga in njegove Matere tolike milosti, da so ga solze obilno polivale, keder se je spomnil teh trenutkov.

Častiti Olijér, ustanovitelj seminarja svetosuljpicijskega v Parizu, se je spreobernal v tem svetišču ves k Bogu.

Sv. Francišek Saleški je šel peš iz Rima v Loreto, in stopivši v sveto hišo, je bil napolnjen z nebeškimi občutki, da je ginjen poljubljal zidove s prebivanjem svete Družine posvečene.

Sv. Benedikt Jožef Labre, je romal 11 let v to svetišče, kjer se je vedel tako bogoljubno, da so mu dejali „svetnik lo-retanski“.

To so samo neketeri prijatelji Božji in ljubitelji hišice Matere božje; pa je še mnogo drugih, katerih ne omenjamo.

Pa tudi kralji in kraljice so prihajali v Loreto, poklekovali pred Marijino podobo, poniževali se pred Kraljico nebes in zemlje. Mnogi dragoceni darovi so prihajali iz raznih krajev, celo noter iz indovskega kraljevstva Sijam, iz ameriške Lime, itd.

Mesto Loreto stoji na griču, ne na verhu, na obronku griča, v vshodnem Primorju italjanskem, uro od morja, 6 ur južno od Jakina (Ankone). Prebivaycev ima okolu 8000,*) večinoma vbožnih ljudi, ki se žive s prodajo pobožnih reči: podobic, križcev, rožnih vencev, kipov, svetinjic, id. pa tudi od samega beračenja. Okolica je lepa, rajska, v mestu samem pa je dosti nečednosti, zlasti na prenočiščih.

Stolna cerkev, stoječa verhu griča, je videti že daleč z morja in tja je slišati tudi vbrano zvonjenje te cerkve. Podobna je gradu, ker jo objemajo močni zidovi; vterdili so jo bili zoper morske roparje, ki so namerjali poropati dragocenosti v svetišču.

Stolne cerkve se derži apostolska palača. Razen svete hiše mesto nima drugih znamenitosti. Pa bi tudi ne mikale kerščan-

*) Na toliko jih ceni J. Sauren (Das hl. Haus zu Loreto, 1873 — po katerem so posnete tudi te čertice). R. Andree (Geograph. Handbuch, 1882) pa samo na 4755, kjer (str. 671) poroča, da prihaja okoli 50.000 romarjev na leto.

skega romarja, kjer ima pred sabo največo svetinjo sveta — po svetem križu.

Kako je mesto nastalo, je znano. Po obeh straneh ima same štacune.

Keder stopiš v cerkev, vidiš pod kupulo po-slopjiče, kaker bi bilo narejeno iz belega marmorja; stoji na prostem, pravokotno, ne visoko. Lepota izvunanjščine, belota kararskega marmorja te ne osupni, ker res stojiš pred domom Matere božje; to je le izvunanja obleka ali oprava. Stopi noter, pa vidiš štiri stene, gole, hrapave, borne. Pri vratih stoji častna straža. Vsakega obleti, ko hoče noter stopiti, neka sveta boječnost, in še več, neki božji strah. V sveti hiši se opravlja nekervava daritev od pervega jutra pa do poldne neprenéhoma in če duhovnik čaka po 2 uri, da more pristopiti, je to malo. V sv. hiši vlada neki mrak, na pol tema, ki bi bila še večja, ke bi ne gorele sveče na altarju in sreberne svetilke pred podobo Matere božje za altarjem.

Sv. maša na tem kraju je nekaj posebnega; ona je vez sivistare preteklosti s sedanostjo. Kar mašnik bere, da se je zgodilo pred veliko stoletji, to mu tukaj kaker v sedanosti prihaja pred oči. Izpremenjevanje se godi na tistem mestu, na katerem je Vsegamogočni iz prečiste serčne kervi Devičine vstvaril telo svojemu Edinorojenemu

V pristopni molitvi spoznava mašnik — bodi pri kateremkoli žertveniku in pri kateremkoli altarju — da je grešna stvar, da je ves nevreden opravljati visokosveto daritev nove zaveze. Ti čuti so na tem svetem mestu siloviti. Kaker nevihta se pode po duši, in človek meni, da stoji, kaker Mojzes pred gorečim germom, in da sliši besede: „Sezuj črevlje, zakaj mesto, kjer stojiš, je sveto“.

„Zdrava, sveta rodica“ — *Salve, sancta parens* — tako se začenja maša, in človek misli, da iz pomraka pristopa arhangelj Gabrijelj, ki govori: Zdrava, milosti polna — Ave, gratia plena! — tisti visokosveti pozdrav, ki ga sv. Trojica ni poslala nobenemu očaku, nobenemu preroku, nobenemu svetniku, ki ga je prideržala samo za Devico v Nazaretu.

Sv. evangelij sporoča pogovor mej angeljem in Devico, koji je pravil, da bode Mati božja, ko je šlo za odrešenje človeškega rodu. To se je godilo mej temi stenami; tu je rekla Milostipolna: „Glej, dekla sem Gospodova“; tu „je beseda meso posta-

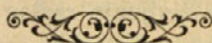
la“, kar je tudi sè zlatimi čerkami zapisano na altarju — Hic Verbum Caro Factum Est.

Darovanje ima angelje besede : „Zdrava, Marija! milosti polna“ — Ave, Maria, gratia plena . . . in zdaj se verši maša po navadnih oblikah.

Izpreminjevanje se bliža in povzdigovanje : najvažniši, najsvetejši trenotek. Okolu žertvenika se oživlja ; prihajejo iste osebe, kaker negdaj v Nazaretu. V hiši presvete Družine stojiš. Jezus je na altarju ; ta je negdaj tu prebival ; zraven je Marija, in veliko angeljev tudi. Človek bi rekel sè sv. Petrom : „Gospod, hodi od mene, zakaj grešnik sem“, pa ne saj smo prišli v njegovo domačo hišo, v kateri je skrito preživel leta mladosti, v kateri je bil starišem pokoren, v hišo, v kateri je Mariji, svoji materi, pomagal pri domačih opravkih, kjer je s svojimi stariši sedel za mizo, ž njimi se pogovarjal in molil.

Tudi verni, ki tu pristopajo k mizi Gospodovi, so vsi presinjeni sè svetimi čuti.

(Dalje prih.)

VSAKDANJI KRUH.

7. Za mesec julij — mali serpan.

1. Je li mogoče : vedeti, da nam terpljenje treh ali štirih dni pridobiva večno tolažbo, in da bi ga ne prenašal poterpežljivo ?

2. Dobro, posnemajmo preblazeno devico : hodimo, kaker ona, veseli na desno ali na levo, kamerkoli nas vodi Gospod.

3. Navadi se imeti ponižno in vklonljivo serce, popustljivo v devoljenih rečeh ; zakaj tako se dobiva prava ljubezen.

4. Serce, ki ljubi Jezusa križanega, ljubi ž njim tudi njegovo zasramovanje, njegovo terpljenje, njegovo smert, in keder ima kaj takega prenašati, se tega veseli, ter je objame z ljubeznijo.

5. Varuj se plašljivosti duha, ona je pobožnosti kuga.

6. Bodi zvest v malem, in Bog te bo postavil čez veliko.

7. Ponižnost, ki je nasprotna ljubezni, ne more biti prava in čednostna.

8. Stanovitna zmernost v jedi in pijači je veliko več vred-

na, kaker le semtertja se strogo postiti, v čemer človek le pre-rad popušča.

9. Ako te svet ceni, ne meni se dosti za to; saj je slep in neveden.

10. Boljše je, strasti jeze popolnoma premagati, kaker rabiti jih z mero in razumnostjo; zakaj kakerkoli kratko se znatvihatapiti v dušo, se vender lahko izpreverže v gospodarico in trinoginjjo.

11. Ljubezen, pokorščina, potreba so tri reči, ki nam dajo, da zmirom — spoznavamo, kaj volja božja na nas išče in zahteva.

12. Gotovo zadostujemo za svoje grehe, ako delamo, da bi dopadli Bogu.

13. Hlapčevstvo služabnikov božjih je tisočkrat več vredno, ko prostost otrok sveta.

14. Bližnjega ljubimo z večim zasluženjem, če nam je kaj nadležen, ker tako ga ljubimo iz čiste ljubezni do Boga.

15. Ako ti pobožno življenje razlagajo za svetohlinstvo, odpušcanje krivic za slabost, ne meni se nič za to; zakaj kersčanske čednosti, ki je vzvišena nad vso človeško častjo, taka krivična in lažnjiva sodba ne more otemniti.

16. Ne iščem, da bi me gledali učenjaka, z onim malim, kar vem; vender tega malega ne morem puščati brez koristi, da bi se kazal nevedneža.

17. Ponižnost nas dela zavoljo naše slabosti in siromašnosti nezaupljive do samih sebe, a velikoserčnost nam dela zaupanje v Boga, od keterega prihaja vse dobro; te dve čednosti morate toraj neločljivo v nas ostati.

18. Čim bolj gospoduje volja božja v nas, tim bolj se izgublja naša svojevoljnost.

19. Kolika tolažba je, vmirati z Jezusom v sercu! — tolika, da je vredno, da ga vse življenje z veliko previdnostjo notri hranimo.

20. Ni vselej v tvoji moči delati velike reči, zadosti naj ti bodo majhline, kjerkoli imaš priložnost; a izveršuj jih z gorečnostjo in ljubeznijo.

21. Molitev v zvezi s svetom mašo ima čudno moč, in s tem dobiva duša preobilnost nebeskih tolažil.

22. Po naravi imamo nagon vkazovati, in stud do pokor-

ščine; in vender koliko več je vredno pokornemu biti kaker vkazovati!

23. Ljubi vse, prijatelj bodi pa le s tistimi, ki ti pomagajo dosegati čednost.

24. Kolikerkrati zadeneš na težavo, poglej, preden se je lotiš, nekoliko v večnost, in potlej naj pride, kar hoče.

25. Gospodarstvo se zavaruje ne s hrepenenjem po bogastvu, pač pa z bogatenjem v čednosti in strahu božjem.

26. Stud nad našimi napakami naj prihaja iz notranjosti serca, vender naj bo ob enem miren in vdan.

27. Vsi sveti možje so zmirom mislili, da sad molitve veliko visi od spodobnega in spoštljivega deržanja.

28. Kaker riba izgubi prostost, ako je izunaj vode, tako se tudi pametna duša vjame in zveže, ako se loči od Boga.

29. Sumljivo je ono navdajanje, ki nas žene, da bi zapustili kaj gotovo dobrega, pa da bi dosegli kaj boljšega tuda oddaljenega in negotovega.

30. Večkrat menimo, da ljubimo, kako osebo zavoljo Boga, in vender ni drugega ko pretveza, da zakrivamo svoj lastni okus in svoje naslajevanje.

31. Življenje svetnikov ni drugega nič, ko sveto evangelije, vresničeno v življenju.

Kerščanskim materam v prevdarek.

I. Srečno življenje na tem svetu je večinoma sad prave kerščanske vzgoje otrok; ali otroci niso na svetu le za časno srečo. Spomni se, o mati, da so tvoji otroci vstvarjeni tudi, in prvič za večno srečo — za sveti raj. Tvoja prava in poglobljena dolžnost je torej tvojim otrokom zgodaj vlivati v nežna serčca strah božji. Kako pa in kedaj? Keder te začne otrok poznavati. In glej, ako si prava dobra mati, se tedaj v resnici vidijo najlepši prizori v tvoji hiši. Otrok začne izgovarjati kako besedico, in ti mu prigovarjaj presladka imena Jezus in Marija; otrok gleda sem in tja, ti mu pa milo kaži podobo Matere božje, ali sv. razpelo, in keder bo tvoj otrok vže začel hoditi, precej ko ga oblečeš, prekrižaj ga z njegovo ročico, skleni mu potem obe, uči ga poklekniti in moli z njim „češčenamarijo“,

ščasoma tudi „očenaš.“ Se ve da, kaka mati bo rekla: „To se vse lahko piše in priporoča, ali kje imam jaz toliko časa?“ Jaz ti odgovorim, ako hočeš, najdeš toliko časa in ga moraš najti. Zapomni si dobro, učiti otroke strah božji, to je tvoja prva in poglavitna dolžnost.*)

Nadalje, prava mati ne sme puščati otrok ko so nekoliko odrasli, da bi preveč ležali, ker jih to slabi na duši in na telesu. Taki otroci postanejo leni, nepripravljeni za delo in bolehní. Zatoraj, vstani zgodaj, mati, ter pojdi, keder vtegneš, z otrokom k sv. maši, tudi skozi teden. Na ta način se ti bo vže zgodaj prinačadel cerkvi, in tako bo vse življenje rad hodil k sv. maši.

Govori mu večkrat o sakramentu sv. pokore in sv. rešnje-ga telesa. O prvem mu povej, kakó se pri spovedi človek očisti greha in takó postane zopet otrok božji. O sv. obhajilu mu dopoveduj, tako je srečen tisti, kateri ga vredno prejme, in in kak strašan greh dela tisti, kateri se prederzne pristopiti k sveti mizi vmazan in grešen na duši. Oh kako te bo otrok poslušal, in kar je še več, ako mu boš to večkrat ponavljala, kako se mu bo to vtisnilo v spomin! O kako rad se bo spominjal v poznih letih nedolžnega veselja, katero je občutil, ko ga je sladka mati take lepe reči učila! Tudi ako bi se otrok kesneje kaj pokvaril, prišel bo vender čas, da se bo spomnil tvojih nauk, in najberž ga bo to najbolj genilo, da se verne na dobro pot! —

II. Druga tvoja dolžnost je učiti otroka poglavitne resnice sv. vere, tako, da bo prinesel sebo v šolo poznanje verskih resnic, in ne da bi se jih še le tam moral učiti.

III. Tretja dolžnost kerščanske matere je pazljivost. Goto-vo je najlepše lepotičje mladini nedolžnost, ki se bere na obrazu srečnega otroka in mladeniča. Stariši, matere, pazite torej da ne bodo enkrat vaši otroci morali reči, da ste malo ali nič skerb-eli za njih nedolžnost. Glejte, da se ne bodo skrivali s tova-riši ali sami. To bi bilo znamenje, ali da je vže zgubljena ne-dolžnost, ali pa da bo kmalu. Imejte otroke zmirom pred očmi. Pazite tudi na posle, kateri so v dotiki z njimi. Koliko otrok zgubi nedolžnost po hudobnem hlapcu, hudobni dekli. Stariši, in

*) Kakšne so toraj tiste goriške matere, ki puščajo otroke po nekaj tjednov stare doma slamnatemu vdovcu ter nore za vmazanim denarjem in egiptovskimi lonci v tisto blaženo Aleksandrijo!

posebno ti kerščanska mati. ne misli, da je zadosti popraševati, in preiskovati življenje in lastnosti tvojih poslov, kedar jih jemlješ v službo; prepričaj se sama o njih dobroti in če opaziš nad njimi kar bi moglo nevarno biti za tvoje otroke, ne glej na posvetni dobiček, stori, kar moraš storiti!

IV. Velika dolžnost starišev je svarjenje, in kjer to ne pomaga, kaznovanje. Ako pustite v miru male strasti svojih otrok, gorje vam in njim! Taki otroci rastejo v hudobiji kaker v letih. Ta ali oni mladenič, hudoben da je kaj, ali ni bil vže ko otrok nagnjen k jezi, pretepanju, preklinjanju? zopet drugi, k pohajanju, k igri, k vasovanju. Stariši so jih pustili v miru, zdaj pa zastonj jočejo. Hčeram niso pigdar nič odrekli, mogoče da so celo odobraval, da se zmirom bolj zaljubijo v ničemernost, in glej v šestnajstem letu ali tam okoli, nimajo veselja za nič ko za lišpanje in plese in morebiti še kaj hujšega. Oh matere, odprite oči, dokler je čas! Zatirajte strasti svojih otrok vže v začetku! Ne recite, da se bodo vže počasi poboljšali, da se vam smilijo i. t. d. To je nevsmiljeno vsmiljenje, kaker boste same spoznale, ko bo prekasno! Svarite torej, in kjer to ne pomaga, kaznujte otroke. Negdaj se je reklo, da šiba novo mašo poje, kzar je pomenilo, da so bili tisti otroci, katerim je šiba pela, potem pridni in dobri. Pa saj Bog sam to pravi v sv. Pismu: „Komer se šibe škoda zdi, ta sovraži svojega sinu“. (Preg. 13, 24).

Sicer se pa pri svarjenju in kaznovanju varujte kletve. O kako žalostno je videti in slišati stariše, ki otroke preklinjajo, namestu molče vzeti šibo v roke! Zapomnite si, stariši, otroci ne marajo nič za vašo kletev, ker jih ne boli; šiba jih pa prestraši in tudi poboljša.

V. Sicer bi pa najlepši poduk, najrazumnije svarjenje nič ne pomagalo, ako otroci nimajo dobrega zgleda v hiši. Vže od negdaj je splošno prepričanje da otroci žive po zgledu, in to naj bolj. po zgledu svojih starišev. Ali kako žalostno se godi v tem oziru v mnogih kerščanskih družinah. Zapovedi božje se ne spolnjujejo, prazniki ne posvečujejo, posti v nemar puščajo, potem prepíri, preklinjevanje, obrekovanje, semtertja zlasti po gosposkih hišah, nespodobne podobe itd. Ako se tako godi v tvoji hiši, o kerščanska mati, je li čudno, da so tvoji otroci sprideni? Slab zgled v besedi in djanju, verh tega še pohujšljivi predmeti v hiši, to mora spriditi najboljšega otroka! O matere, in sploh

stariši, vam pred vsemi velja, kar pravi Kristus: „Kedor pohujša enega teh malih, ki verujejo v mé, boljše bi mu bilo, ke bi se mu bil obesil okolu vrata malinski kamen ter bi se bil potopil v globočini morja!“

P. H. R.

V spomin.

Preteklega mesca majnika smo zgubili dva ljuba duhovna brata, ki sta se vsak ob svojem času tudi za „Cvetje“ mnogo trudila, in se torej spodobi, da jima v spomin nekoliko več spregovorimo, kaker je bilo v poslednjih dveh zvezkih mogoče, kjer smo ju komaj še pred natiskom v molitev mogli priporočiti.

P. Florentin Hrovat je bil rojen 11. majnika 1847 v Gorenjem Tuhinju, ko sin krojača in mlinarja Antona Hrovata, najstarišega brata našega patra Ladislava, dolgoletnega profesorja novomeške gimnazije in dobro znanega pisatelja slovenskega. Pri kerstu je dobil ime Janez, kaker so ga po domače še v samostanu najraje klicali. Očeta mu je Bog vzel že v prvi mladosti, tako da se ga pozneje več ni spominjal, dasi ravno je takrat ko štirileten deček tolažil mater, ki je kopernela od žalosti: „Mama, nikar ne jokajte, saj bom jaz kmalu zrastel, pa bom delal tako kaker so ata delali.“ — Dobra mati, ki jo je do smerti priserčno ljubil, ga je dala, ko je odrastel, v Kamnik v šolo, kjer mu je bil učitelj pokojni p. Ferdinand Gecelj. Ta mu je ostal tudi za vselej vzor dobrega učitelja; večkrat je rekel pozneje: „Kar vem za šolo, to vem od Ferdinanda; pri njemu smo se učili brez postave to, kar sedaj postava od naš učiteljev zahteva.“

Na gimnazijo je vstopil v Novem mestu leta 1869. Glede nadarjenosti ni bil ravno mej najboljšimi, pač pa glede marljivosti in lepega vedenja, in taki dijaki ostanejo navadno stanovitni in za dejansko življenje najporabniši. Zveršivši šesto latinsko šolo je vstopil v red sv. Frančiška 31. avgusta 1865 in 24. septembra 1870 je bil v mašnika posvečen. Doučivši se bogoslovja je bil poslan leta 1872 ko učitelj na ljudsko šolo v Kamnik, kjer je ostal tri leta. Potem so ga prestavili v Novo mesto. Na tamkajšni ljudski šoli je učil nadalje tako rekeč do zadnjega dihljeja. Od leta 1877 je bil tudi ravnatelj. Živel je ves za šolo; učenci so se ga bali, pa tudi radi so ga imeli. Akoravno je

bil ravnatelj, so vender, keder je bila spoved, prav obilno obstopali njegovo spovednico. Tudi odraslim je bil dober vodnik in učenik. Dokler ni imel še obertne šole ob nedeljah in praznikih je hodil pomagat službo božjo opravljat v sosedne duhovne občine, navadno v Brusnice. Po smrti župnika Turka je večinoma on vodil tamkajšna farna opravila. Tri leta, od jeseni 1890 do jeseni 1893, je bil gvardijan novomeškega samostana; od tedaj na dalje vikarij. Pri vsi tej obilnosti dela je vender še našel časa, da je tudi z raznimi zadosti obširnimi spisi pomnožil naše mladinsko in pobožno slovstvo. Nekedaj je imel prav čedno pisavo; ali poslednja leta je vedno bolehen že silno težko pisal, kaker se je moglo na prvi pogled soditi po rokopisu; vender ni odnehal. V 5. zvezku, kjer smo naznanili njegovo smert, stoji tudi njegov poslednji spis, ki nam ga je še sam poslal. Vmerl je za sušico, zvečer na dan vnebohoda Kristusovega in upamo, da je bil vnebohod tudi zanj. — Vsak človek naj bo to, kar je; in tak je v resnici bil p. Florentin. Miren in krotkega serca je natančno izpolnjeval svoje dolžnosti. Dasi bolj resnega značaja je bil vender v družbi rad vesel, pa iskal je ni. Ko v resnici blaga duša je bil zvest in odkritoserčen prijatelj; kar je mislil, to je povedal kar v oči. Prepiral se ni, še menj komu nagajal. Nasprotoval je le, keder je menil, da je njegova misel prava, pa nigdar ne do zamere. — Za „Cvetje“ je od VII. tečaja na dalje on največ napisal. Vsi njegovi spisi so zaznamenjani s čerkami: P. F. H.

P. Aljbin Bregar, po kerstnem imenu **Aljfonz**, je bil rojen 2. avgusta 1848 v Ljubljani, kjer je leta 1865 zveršil šesto latinsko šolo. 26. avgusta tistega leta je na Tersatu vstopil v naš red; 4. oktobra 1869 je naredil slovesne obljube in 31. julija 1871 je bil v mašnika posvečen. Ko je doveršil bogoslovje, leta 1872, so ga odločili, ker je bil „za uk prebrisane glave“, za učitelja hebrejskega jezika in svetega pisma starega zakona v domačem bogoslovskem učilišču na Kostanjevici. Kotak je delal v tukajšnjem samostanu dvanajst let. Mej tem je eno leto, pisavcu teh verstic na ljubo, prevzel tudi gerščino v gimnazijskih razredih. Nekaj časa je bil tajnik provincije in eno leto gvardijan od jeseni 1880 do jeseni 1881. Za ustanovitev „Cvetja“ si je zelo prizadeval ter opravištvu, katero je prevzel, kaker je bilo že zadnjič omenjeno, dobro vredil. Tudi pisal je za perve letnike to in ono, zlasti v I. „Tretji red našega sv. očeta Frančiška; čertice v podučenje udom in drugim vernim“.

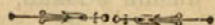
in „Odpustki, zlasti tretjega reda“; v II. letniku: „Vodilo III. reda sv. Frančiška s kratko razlago“. Leta 1884 sta se v takajšnjem domačem gimnaziju odperla tudi 5. in 6. razred, ker se ni upalo, da se nadalje doli v red zadosti mladeničev, ki bi bili ta dva razreda vže zveršili. Da se za ta razreda napravi prostor, je bilo treba bogoslovje drugam premakniti. Izvolil se je kamniški samostan in tja so se preselili omenjenega leta dotični učitelji in učenci, torej tudi p. Aljbin, ki je ostal v Kamniku do avgusta leta 1892, več let ko ravnatelj učilišča in vikarij samostana. Na jesen omenjenega leta je zaveljo pomanjkanja zadostnega števila učencev domače bogoslovsko učilišče imelo začasno prenehati in kapitelj okrajine je poslal p. Aljbina ko gvardijana v Brežice. Tam se je lotil dela sè vso gorečnostjo ter je v kratkem času samostansko cerkev, ki je bila poprave potrebna, zakonom ymetnosti in cerkvenim predpisom primerno popolnoma prenovil. V začetku letošnjega leta je bil bolan za „influenčijo“. Vender je delal vseskozi. Perve dni posta je še pri nas na Kostanjevici, v nekedanjem domu, vodil duhovne vaje; 19. februarija smo se poslovili in dasiravno je bil še vedno bolehen, nismo mislili, da se ne vidimo več na tem svetu. Ali zdravje se ni hotelo verniti. Vender je 22. majnika zjutraj še maševal v breški bolnišnici in po maši veselo se pogovarjal in šalil. Vernivši se v samostan je šel z drugimi patri na kor molit dnevne ure in tam je nenadoma potekla ura njegovega zemeljskega življenja. „Benedicamus Domino“ (blagoslavljamjo Gospoda) so bile njegove poslednje besede. Mertvoud ga je zadel. Ko so ga pripeljali v celico, je bil vže zgubil zavednost in okolu enajste ure pred poldnem je izdihnil dušo. Na svetega Telesa praznik po poldne so njegove mertve ostanke izročili materi zemlji. Dasiravno ne močnega telesa in več ali menj slabotnega zdravja se je p. Aljbin poleg svojih poglavitnih dolžnosti vedno trudil tudi s pridiganjem in spovedovanjem ter je bil vnet za natančno zverševanje cerkvenih postav. Tudi vodstvo 3. reda je bilo mnogo časa v njegovih rokah, povsod, kjer je bil. Veselega značaja in s prijetno dovtipnostjo nadarjen si je povsod lahko pridobival serca. S p. Florentinom sta enega leta in enega meseca stopila v red in tako tudi enega leta in enega meseca zapustila ta svet. Bog jima daj skupaj vživati nebeško plačilo! V ta namen oba še en krat vsem našim ljubim bravcem v pobožno molitev lepo priporočamo. Naj v miru počivata!

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo pokojni udje tretjega reda skupščine n a z a r s k e: prečast. gosp. Francišek Kosar, stolni dekan v Maribaru, † v noči od 10 na 11. junija v Iki v Istri, prečast. gosp. Luka Jeriša, župnik v Gomilskem, Elizabeta Rajšter, Uršula (Klara) Boršnjak, Marija (Marjeta) Skok, Ana (Elizabeta) Grobelnik, Marija (Elizabeta) Ovčjak, Frančiška (Alojzija) Peterc Helena (Terezija) Baš, Ana (Elizabeta) Štempelj, Jera (Hijacinta) Abidnik, Terezija (Deljina) Jelšnik, Apolonija (Katarina) Boršnjak; m a r i b o r s k e: veleč. g. Jurij Šabot, duh. v pok. † 19 maja na Ptnju, Neža Sešnik iz Koč, Janez Trebos iz Kaple, Andrej Vek od Sv. Florijaua, Marija Dover iz Studenic, Marija Galun iz Črešnjevca, Marija Topolovec in Neža Lužner iz Stoperc. Marjeta Zorko, Jera Sirec Ana Pušayer, Valentin Črepinko in Terezija Lepej iz Makol; g o r i š k e: Antonija (Marija) Sojič iz St. Jurija v Ziljski dolini, Marijana (Elizabeta) Skrt iz Avč, Uršula (Marija) Travan iz Gorice.

Na dalje se priporočajo v pobožno molitev: J. K. sebe in svojo družino za pomoč v velikih zadregah; čvetero oseb za zdravje; neki tretjerednik za pomoč v skušnjavah; J. D. iz M. da bi po priprošnji sv. Antona nazaj dobil svoj izposojeni denar; F. R. za pomoč v neki stiski.; B. P. za dar stanovitnosti in poterpežljivosti, priporoča tudi ko varih dva sebi izročena dečka, da bi se v šoli bolj marljivo učila; J. P. svojo sestro, in brata; neka oseba 3. reda svojega brata; dva tretjerednika za pomoč v telesnih potrebah in dušnih štiskah; neki duhovnik iz savinjske doline, da bi mogli delati za čast božjo, zveličanje svoje duše in razširjevanje tretjega reda; F. T. svojega brata, da bi bil bolj pokoren starišem in bolje skerbel za svoje zveličanje.

Zahvala za vslišana molitev.

Z N o t r a n j s k e g a:

Pretečeno leto svi bile jaz in ena moja sestra v jako sitnem položaju zarad ene hude bolezni ki. naju je bila napadla v času največjega dela in opravila, ki bi ne bilo brez škode, ke bi ga ne bile mogle opraviti. In v tej hudi zadregi zatekle svi se zaupno k Mariji naši ljubi Gospej, sv. Jožefu, sv. Antonu, in sv.

Frančišku ter obljubile za par svetih maš in mali dar za kolegij sv. Antona in bilo nama je kmalu pomagano.

In tudi ena druga moja sestra je bila ob času poroda v velicih težavah in zaupno klicajoča pomoči Marije, sv. Jožefa, sv. Ane in sv. Agate je srečno porodila zdrava ona in dete. Zatorej hvala sv. Antonu, sv. Frančišku, sv. Ani in sv. Agati. Česčen bodi Bog v vsih svojih svetnikih I. V. tretjerednica*).

Zahvalo za vslišano molitev naznanjajo nadalje: A. Z. v M. da je dobila pošteno službo itd. na priprošnjo M. B. Lurdske in sv. Antona Padovanskega; M. U. v K. za ozdravljenje po hudi bolezni po priprošnji Device Marije, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega; J. K. v Lj. za ozdravljenje po devetdnevnički k časti presvetega serca Jezusovega in Marijinega, sv. Jožefa, sv. Frančiška in sv. Antona P.; K. V. v K. za ozdravljenje po obljubi božjega pota k Mariji pomočnici na Brezje in pobožnosti k sv. Jožefu in sv. Alojziju; M. S. na Pr. za ozdravljenje neke gospe, dobrotnice vbozih, zboljšano zdravje njene stare matere, za odvernjenje neke časne zgube na priprošnjo ljube matere Marije, sv. Ane, sv. Jožefa, sv. Antona P. itd; neka oseba na Notranjskem za mnogokrat vslišane prošnje; E. T. za dobrote prejete od Boga na prošnjo sv. Antona; F. R. za zboljšano zdravje; J. K. za rešenje svojega otroka iz smertne nevarnosti; neka druga oseba za pomoč v bolezni; zopet druga za ozdravljenje; M. M. za rešitev iz nevarnosti in ozdravljenje; F. T. za ozdravljenje očetovo (1 gl. za sv. mašo oddali); M. L. za pomoč v dvojni potrebi dobljeno po Materi Božji in sv. Jožefu ter obljubi nekega daru za novo cerkev Matere milosti v Mariboru; A. C. K. za pomoč v britkosti po priporočanju k srcema Jezusa in Marije, sv. Jožefu, Antonu in Frančišku; tretjerednica iz Polja za vslišano molitev, da bi ne zgubili č. g. župnika; J. F. za mnoge ji podeljene milosti, posebno v neki veliki zadregi, po 13 dnevnici na čast sv. Antona; neka družina v savinski dolini za premnoge dobrote in tolažbe, katere je prejela sorodnica Apolonija (sestra Katarina) v svoji hudi, skoraj 7 letni bolezni; T. P. za ozdravljenje na nogi bolne kravice vsled devetdnevničke na čast Jezusovemu sercu in Marijinemu in sv. Antonu; neka oseba za pomoč v britkih dušnih stiskah.

Darovi

za novo cerkev Matere milosti v Mariboru.

Martin Ambrož 5 gl., Matija in Mina Gartnar vsaki 60 kr. (Poslano v Maribor. Po želji gospoda župnika, ki so nam te zneske poslali, radi naznanjamo imena darovavcev in želimo ž njimi vred, da bi jih sledilo še prav mnogo.)

*) Priloženi znesek obrnjen po nameni. Bog poverni!

sestrah; glavam, glavah itd. Dalje ed. imenov. ženskih imen z deblom na *i*; dla'n, miš, nit, ritl)

Moški ed. imenov. pridevnikov: ra'd, si't, si'v, zdra'v, na's, va's.

Vsi enozložni nedoločniki (razen gori omenjenih in go'st in pe'tter iz bo'jati in sto'jati skerenih ba't, sta't) in mnogo večzložnih na *-t* s polglasnikom ali *ě, ě, ŭ* (redko *a* ali kakim drugim samoglasnikom) v prvem zlogu: ša'pta't, štima't, cědĭ't, sědĕ't, pŭstĭ't, kopārnĕ't, golj'ŭfa't, debelĭ't, ropota't, trepetat itd.

Ed. imenov. moškega 2. deležja pretekla časa takih glagolov (vender ne vseh): bri'l, vbi'l, dĕ'l, smĕ'l, mlĕ'l, gna'l, kra'l, ri'l, vpi'l; ša'pta'l, štima'l, sědĕ'l, golj'ŭfa'l, trepetal itd. (Pa: bri'la, bri'lŭ; ša'pta'la, ša'pta'lŭ itd.)

Neketeri velevniki: da'j, jĕ'j, snĕ'j, štĕ'j, trepetaj itd.

Posamezne besedice kaker: ja'z, ni'č, ve'č, pa'č, pro'č, bŭlj, dā'lj, do'volj, prece'j, (ziemlich) itd.

§. 19. Posebej o nekedaj kratkem, zdaj dolgem potegnjenem povdarnu.

Ta povdarek (nekedaj¹⁾, zdaj²⁾) more stati pri nas prvotno le na predposlednjem zlogu²⁾ in nadomešča stariši kratki potisnjeni na poslednjem zlogu v besedah, ki imajo v predposlednjem samoglasnik *e* ali *o* (redko prvotno kak drugi samoglasnik). Posebni primeri spadajo v tiste tri verste, ki smo jih razložili v prejšnjem §.

1. čelŭ, o'knŭ, re'brŭ, se'dlŭ, se'lŭ, ste'gnŭ, ve'slŭ, ple'če, ple'me, te'le, vre'me; bo'br, čes'na, ko'tla, me'ča, o'sla, po'sla, otro'ka; o'ča, me'tla, no'ga, pe'ta, ro'ka, se'stra, šeg'a, ze'mlj'a, že'na, gnj'ŭsno'ba, mokro'ta; ko'sti, mo'či, no'či, pe'či, pe'sti, re'bri; do'bra, do'brŭ, mo'kra, te'žka, to'pla, ze'le'na ze'le'nŭ; bo'dla, bo'dlŭ, ne'sla, pe'kla, re'kla, te'pla; nje'ga, nje'mŭ; bo'di (stich), do'bi, ne'si, pro'si, re'ci; bo'de, ne'se, re'če; bo'sti, ne'sti, re'či; po'lŭ mo'stŭ itd.

2. ko'tal, ko'zāl, ko'rāc, no'rāc, o'gānj', o'rāl, o'sāl, o'vān, o'tāc, ropo'tāc, povō'dāc, klepetāc, zapenāc itd.

3. člo'vĕk, ro'žič, je'len, je'rmen, o'braz, o'rĕh, po'greb, po'llic, po'dkāv, po'dplat; ve'lik, ko'smat; ko'sit, ko'pat (graben), lo'mit, mo'lit, no-

¹⁾ Za smrt se govori smā't.

²⁾ Ako se sliši na Kranjskem tudi go'r, do'l pri nj'e'm, je to le priprosta izreka za go'rĕ, do'lŭ, pri nj'e'mŭ, kaker me'm, te'b za me'nŭ, to'bĕ. V zvezi pri nj'e'mŭ stoji namestu mestnika dajvnik; mestnik imamo pa v zvezi na nj'em. Ako se piše zdaj pri njem, bi bilo torej prav brati pri nj'e'm.

sit, po'stit, pro'sit, so'lit, vo'lit, polo'žit, poro'čit, re'dit, se'lit, ve'lét, že'lét, go'rét, no'rét, zo'rét, kle'pat, klepe'tat, trepe'tat, ropo'tat, kupo'vat, potrebo'vat, vaso'vat; lo'mil, mo'lij, no'sil, po'stil, pro'sil, go'rél, no'rél, ve'lél, že'lél, kle'pal, klepe'tal, trepe'tal, ropo'tal, kupo'val, potrebo'val, vaso'val, itd.

V predpredzadnjem zlogu imamo *e* in *o* le vsled spremembe po analogiji: do'bréga, kro'tkéga, težkéga, ze'le'néga, do'brémú itd. iz prvotnih imenskih oblik do'bra, kro'tka, težka, ze'le'na, do'bru itd.; re'čeva, te'četa, bo'demo (*stechen*), o'rjete, po'jejo itd. nam. re'čeva, te'četa, bo'demo, o'rjete, po'jejo ali pojó po analogiji edinstvenih oseb: re'če, te'če, bo'de, o'rje, po'je. Podobno je razlagati *e* in *o* v predpredzadnjih zlogih nekaterih drugih, zlasti knjižnih besed: eno'tnosti, mehko'tnosti, do'varše'nostjo, premete'nostjo itd. Meni se zdi, da bi se imele te in podobne besede povdarjati po zgledu uče'nô'st, nčénô'sti¹⁾.

§. 20. Posebej o dolgem potegnjenem povdarku.

Ta povdarek pada na drugo polovico samoglasnika (prav za prav torej ni povdarek dolg, temuč samoglasnik) kar se lepo kaže v zlogih, ki so se po izpadu glasu *i* skerečili iz dveh, katerih drugi je imel povdarek: gospa' t. j. gospaa' iz gospoja; gospé' t. j. gospeir iz gospoiji, ba't t. j. baa't iz boja't, sta't t. j. staat iz stoja't.²⁾

(Dalje prih.)

5Sem spadajo tudi nekatere nenavadne in novejšje pomanjšavke na -ic-i: re'dkvi'ca, so'bica, še'gica (Ravnkar); po'dkvi'ca (v Ribn. podkoy'ca) v otročjem govorjenju: ro'k'le'ca, no'g'le'ca, mo'anj'le'ca, o'k'ance ali celo: ro'k'le'ca, no'g'le'ca, mo'anj'li'ca, o'k'incák, le'žkat, ško'čkat, me'ska (ci'nga me'sa!), s'te'to (po analogiji besed kakor li'pa, pod li'po) vo'lák (bo'žji vo'lák) Semtertja prehaja taka otročja izreka tudi v navadno govorjenje. Napaka se mi zdi tudi nekte'ri, kakar se slíši včasí namestu nekáté'ri; ne móre se pa zavreči tak *e* v lastnih imenih in tujih besedah kakor: Ame'rika, kle'rika, Ce'na, (pa. Cé'ne, Cé'netá, Ribn.) Pe'pa, Že'fa, itd.

²⁾ Nasproti pa imamo, ako je samoglasnik sčrčen iz dveh, katerih prvi je imel naglas: kopa's t. j. kopa'as iz kopa'ješi.

Novost.

Krščanski nauk za prvenec. Sostavil Simon Zupan, katehet. Šesti tatis. Velja vozan 10 kr. V Ljubljani 1894. Založila „Kat. Bukvarna“. — Tudi tu se bere, ne vem ali bi rekel že ali še, kar vendar nikakor ne očitan pisatelju osebno: „blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa.“ Gotovo; samo na sebi je prvo prav in bi bilo prav tudi v tej molitvi, ke bi bilo v latinščini „beata es in mulieribus“, kakor n. pr. v resnici molimo: „Beata es, Virgo Maria, quae Dominum portasti“ itd. Drugo se pa nagiblje, kolikor morem jaz umeti, na blagoslavljanju nasprotno stran. Kje pravi katoliška cerkev kaj podobnega kakor: „Beatus es, Fili Dei, qui conceptus es a Maria Virgine“? Pomislimo vendar, kaj govorimo, in dajmo si dopovedati. Čas bi bilo sicer, da se vpelje korekten prevod; ali dokler se ne, ostanimo pri starem, ki vsaj z dogmatiko menda ni v nasprotju.